

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
COMPETENCY DEVELOPMENT GUIDELINES FOR HOME ECONOMICS
TEACHERS IN THE OCUPATIONS DEPARTMENT UNDER THE OFFICE OF
THE BASIC EDUCATION COMMISSION

สุวัช เชาวน์เกษม* จุฑามาศ พีรพัชระ และจิระ จิตสุภา

Supawatt Chao-kasame Chutamas Peeraphatchara and Jira Jitsupa

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

*Corresponding Author E-mail: SUPAWATT-C@rmutp.ac.th

Received January 23, 2025; Revised March 6, 2025; Accepted March 6, 2025

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาคหกรรมศาสตร์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการสร้างความรู้จากประสบการณ์ด้านวิชาการและวิชาชีพ ครูคหกรรมจึงควรมีคุณลักษณะที่สามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางพัฒนาครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูคหกรรม และนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรและผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูคหกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร 177 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คนในการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูคหกรรมมี 2 ด้าน คือ สมรรถนะหลัก 11 สมรรถนะ โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างเครือข่ายด้านคหกรรมศาสตร์ มีความต้องการสูงสุด (PNI_{Modified} = 0.402) และสมรรถนะประจำสายงาน 12 สมรรถนะ และการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ มีความต้องการสูงสุด (PNI_{Modified} = 0.348) 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มี 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ รูปแบบการพัฒนาควรใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงาน ดำเนินการในช่วงปิดภาคเรียน และประเมินผลด้วยการนิเทศ กำกับ ติดตาม การประเมินตนเองร่วมกับการประเมินโดยผู้เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: สมรรถนะ, ครูคหกรรม, กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The management of Home Economics education facilitates learners in developing knowledge through experiences in both academic and professional fields. Therefore, Home Economics teachers should have the characteristics to enable them to

teach effectively under the teacher development framework of the Office of the Basic Education Commission (OBEC). This mixed-methods research aims to (1) examine the competency essential needs of Home Economics teachers and (2) propose guidelines for developing the competencies of Home Economics teachers in the occupations department under OBEC. The study involved 177 Home Economics teachers from schools under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office and 15 experts who participated in in-depth interviews. Data analysis was conducted using mean, standard deviation statistics, an essential needs analysis (PNI_{Modified}), and content analysis. The findings revealed two key areas of competency needs for Home Economics teachers: Core competencies: there were 11 identified competencies, with the highest average need observed in the ability to exchange ideas and build networks in the field of Home Economics (PNI_{Modified} = 0.402). Functional competencies: there were 12 identified competencies, with the highest average need seen in the ability to use and develop innovative and technological media for Home Economics instruction (PNI_{Modified} = 0.348). Furthermore, the proposed guidelines for developing Home Economics teachers' competencies were deemed significant for enhancing their work efficiency. These guidelines comprise three areas: knowledge, skills, and attributes. Recommended methods include knowledge exchange, study visits, and workshops, preferably during school breaks. Performance evaluation should involve supervision, self-assessment, and stakeholder reviews.

Keywords: Competencies, Home Economics Teachers, Occupations Department, The Office of the Basic Education Commission

บทนำ

คหกรรมศาสตร์ เป็นศาสตร์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิต การจัดการบ้าน และการบริหารจัดการทรัพยากรในครอบครัว ชุมชน และสังคมให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต เป็นความรู้ทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปะ ที่มุ่งพัฒนาครอบครัวด้วยการจัดการทรัพยากรบุคคล วัสดุและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ความมั่นคงของสถาบันครอบครัวและสังคม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) โดยมีเป้าหมายให้สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนตามปรัชญาคหกรรมศาสตร์ควรเป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการสู่การฝึกปฏิบัติด้านวิชาชีพ และใช้ความรู้จากศาสตร์ที่เกี่ยวข้องบูรณาการเข้าด้วยกัน (มณี โกสุมาต, 2540) เมื่อความต้องการของบุคคล ครอบครัว และสังคมเปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องปรับวิธีจัดการศึกษาโดยปรับปรุงหลักสูตรรายวิชา เป้าหมาย เนื้อหาที่สะท้อนและตอบสนองความต้องการของสังคมปัจจุบันที่คำนึงถึงการพึ่งพาทางวัฒนธรรม (Erjavsek, 2021) และควรเตรียมทักษะที่เชื่อมโยงกับการจ้างงานโดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยรัฐบาลควรเผยแพร่หลักสูตรคหกรรมศาสตร์เชิงนวัตกรรมและแนวโน้มใหม่เพื่อสนับสนุนความรู้ใน

สังคม และสถาบันการศึกษาควรได้รับการสนับสนุนทรัพยากรการดำเนินงานเพื่อเพิ่มความสามารถของ
ผู้เรียนด้านความคิดสร้างสรรค์และการมีนวัตกรรมผ่านการสอนของครูคหกรรม (Ojo et al., 2023)

ครูคหกรรม เป็นบุคลากรที่รับผิดชอบสอนวิชาการงานอาชีพขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มสาระ
การเรียนรู้การงานอาชีพแก่ผู้เรียนในระบบการศึกษาชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาการปกครองโดยสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อกระจายอำนาจการจัดการศึกษา โดยวิชาการงานอาชีพอยู่ในหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ซึ่งในเนื้อหาวิชามีความแตกต่างกัน
ขึ้นอยู่กับการบริหารหลักสูตรตามบริบทของสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนแบ่งเป็นรายวิชาเฉพาะ
ตามศาสตร์หรือกลุ่มวิชา บางสถานศึกษารวมศาสตร์หรือกลุ่มวิชาอยู่ในรายวิชางานบ้านหรือการงาน
อาชีพ และด้วยการบริหารที่แตกต่างกัน ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์ขาด
ความชัดเจน บางครั้งส่งผลให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ที่แท้จริง นักเรียนไม่ได้รับ
ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักการ (เสาวพร เมืองแก้ว, 2538) ในขณะที่สถานการณ์ในปัจจุบันแสดงให้เห็น
ถึงความท้าทายของครู เนื่องจากการเรียนการสอนไม่ได้เพียงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทางวิชาการ
แต่ยังมุ่งเน้นให้มีสมรรถนะหรือทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตและ
การทำงาน ดังนั้น การทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่กำหนด ผู้สอนจึงต้องมีสมรรถนะที่ช่วยส่งเสริม
การเรียนรู้ เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ จำเป็นต้องเริ่มที่การพัฒนาผู้สอน
ก่อน เพราะการพัฒนาผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูคหกรรม จึงควรมี
คุณลักษณะที่สามารถปฏิบัติการสอนอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับสมรรถนะตามแนวทางการพัฒนาครู
ของ สพฐ. ที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของครูในสถานศึกษา โดย ธนกุลธ อึ้งน้อย และอนุชา
กอนพ่วง (2564) ศึกษาพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูในประเทศไทย ใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 5 ด้าน และสมรรถนะ
ประจำสายงาน 6 ด้าน ภัทราพร เกษสังข์ และแพรวนภา เรียงริลา (2564) ศึกษาพบว่า สมรรถนะทาง
วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ของครูคณิตศาสตร์ จังหวัดเลยประกอบมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะหลัก
สมรรถนะประจำสายงาน และทักษะในอนาคต นอกจากนี้ Thila et al. (2025) ศึกษาแนวทางพัฒนา
สมรรถนะดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับ
การศึกษาในต่างประเทศ Qin & Soonjan (2024) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบสมรรถนะครูพลศึกษา
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาในมณฑลกลางต้ง แต่ไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะครูคหกรรม ซึ่งเป็น
ศาสตร์ที่มีความแตกต่างจากศาสตร์อื่น ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะนักการศึกษาทางคหกรรมศาสตร์ จึงสนใจ
ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้ครู
มีความพร้อมด้านวิชาการและการจัดการเรียนรู้ มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม
และโลกอนาคต ตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสถานศึกษาที่ต้องการครูสมรรถนะสูง
เฉพาะด้านคหกรรมศาสตร์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูคหกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิด ทฤษฎีด้านสมรรถนะ

1.1 ความหมายของสมรรถนะ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมาย สมรรถนะ ว่า หมายถึง ความสามารถ โดยอาจเรียกแตกต่างกันไป เช่น ความสามารถ ชีตความสามารถ สมรรถนะ หรือศักยภาพ เป็นลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งช่วยผลักดันให้บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้สูงกว่าบุคคลอื่นหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่หน่วยงานหรือองค์กรกำหนดไว้ (McClelland, 1975)

1.2 ประเภทของสมรรถนะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดสมรรถนะไว้ 2 ประเภท คือ สมรรถนะหลัก (Core Competency) 5 สมรรถนะ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) 6 สมรรถนะ ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน ภาวะผู้นำครู การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

2. การจัดการศึกษาด้านคหกรรมศาสตร์ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตและการอาชีพมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ รักการทำงานและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

2.2 การสอนคหกรรมศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คหกรรมศาสตร์ เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปะ โดยมุ่งจัดการทรัพยากรบุคคล วัสดุ และสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ความมั่นคงของสถาบันครอบครัวและสังคม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ในการจัดการเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทางคหกรรมศาสตร์ในองค์รวมควบคู่กับทักษะการดำรงชีวิตพื้นฐาน ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ควบคู่กับทักษะการปฏิบัติงาน สามารถปรับประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต การศึกษาระดับที่สูงขึ้น การประกอบอาชีพในอนาคตและการทำงานกับผู้อื่นในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

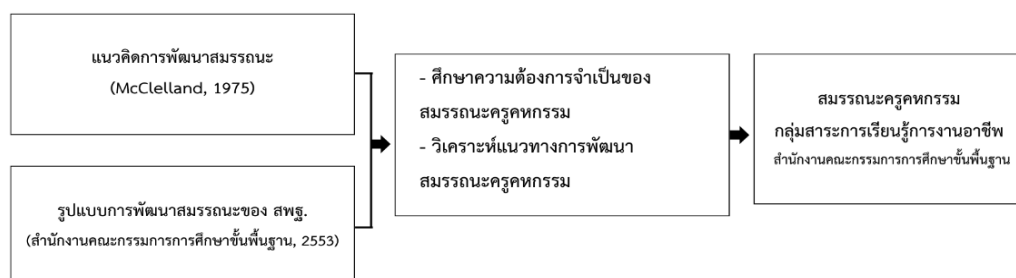
2.3 หลักการทางคหกรรมศาสตร์

หลักการทางคหกรรมศาสตร์ แบ่งลักษณะของศาสตร์เป็น 5 กลุ่มวิชา ได้แก่ อาหารและโภชนาการ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม พัฒนาการมนุษย์และครอบครัว ศิลปะประดิษฐ์และงานสร้างสรรค์ และการจัดการบ้านและที่อยู่อาศัย (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์, 2557) โดยบางสถานศึกษารวมศาสตร์หรือกลุ่มวิชาอยู่ในวิชางานบ้านหรือการงานอาชีพ มี 2 รูปแบบคือ 1) การเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และ 2) การเรียนการสอนที่เน้นเฉพาะภาคปฏิบัติ (โสธมา เครือเมฆ และคณะ, 2562) ซึ่งผู้สอนส่วนใหญ่เน้นการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จนเกิดความชำนาญในทักษะนั้น

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครู

Thila et al. (2025) ศึกษาแนวทางพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ มีผลการตรวจสอบด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นได้ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ และครอบคลุมองค์ประกอบการพัฒนา สามารถปรับใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ Chen & Sungkawadee (2024) ศึกษาพบว่า ครูพลศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีกวางตุ้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน มีสมรรถนะด้านวิชาชีพสูงสุด รองลงมาคือ คุณลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะการบริหารจัดการ และพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้าน ตำแหน่ง วิชาชีพ และเพศ ส่วน Ruan et al. (2024) พบว่า แนวทางพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลสำหรับครูมัธยมศึกษาของรัฐในหนานหนิง ประสบความสำเร็จเนื่องจากปัจจัยด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล และการเพิ่มประสบการณ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน และ Qin & Soonjan (2024) ศึกษาการพัฒนาแบบสมรรถนะครูพลศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาในมณฑลกวางตุ้ง พบว่า การพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพและการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาสมรรถนะครูได้อย่างครอบคลุมเป็นแนวทางพัฒนาสมรรถนะครูในระดับสถานศึกษาและระดับประเทศ ผ่านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลของการวิจัยช่วยให้ยกระดับคุณภาพของครูพลศึกษาที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาให้อยู่ในระดับดีเยี่ยม ตลอดจนเป็นการส่งเสริมและพัฒนากิจการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์ความรู้ผู้เรียนให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการต่อยอดสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยงานวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูคหกรรม และงานวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร และผู้ให้ข้อมูล

ประชากร คือ ครูคหกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 จำนวน 177 คน และผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ครูคหกรรม 2) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ 3) ผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนในสังกัดเดียวกับกลุ่มประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูคหกรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) ใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีเกณฑ์พิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 (สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์, 2551) พบว่า ความเที่ยงตรงรายข้อระหว่าง 0.80-1.00 แสดงว่า ข้อคำถามมีความตรงตามเกณฑ์ และทดสอบค่าความเชื่อมั่น โดยให้ครูคหกรรมที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร 30 คน ตอบแบบสอบถามและวิเคราะห์ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach et al., 1972) มีผลค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.98 อยู่ในเกณฑ์เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563)

2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง เป็นแนวคำถามปลายเปิด สำหรับใช้สัมภาษณ์ครูคหกรรม หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และผู้บริหารสถานศึกษา

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยถึงหัวหน้าหน่วยงาน แบนคิวอาร์โค้ด (QR Code) ไปพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา แล้วนำไปจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 การรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูคหกรรม หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามวันเวลาที่นัดหมายล่วงหน้า

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) การวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสมรรถนะที่พึงประสงค์และสมรรถนะปัจจุบันของครูคหกรรม ใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดกลุ่ม เรียบเรียงข้อมูล จัดลำดับ และสังเคราะห์ข้อมูลตามเนื้อหาที่ศึกษา จากนั้นตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้วิธีตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านข้อมูล (Data Triangulation) (บุษกร เชี่ยวจินตาทานต์, 2561) ในงานวิจัยนี้ มีการอ้างอิงผู้ให้ข้อมูลหลัก

ด้วยสัญลักษณ์ P ตามด้วยหมายเลขและคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลในขั้นตอนการนำเสนอผลการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยสรุณณะหลักและสรุณณะประจำสายงาน ตามตารางที่ 1-2
ตารางที่ 1 แสดงสรุณณะหลักที่พึงประสงค์ สรุณณะหลักปัจจุบัน และลำดับความต้องการจำเป็นของ
ครุคหกรรม

รายการสรุณณะ	สรุณณะที่ พึงประสงค์	สรุณณะ ปัจจุบัน	PNI Modified	Rank
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างเครือข่ายด้านคหกรรมศาสตร์	4.702	3.354	0.402	1
การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพด้านคหกรรมศาสตร์	4.734	3.399	0.393	2
ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์	4.697	3.420	0.374	3
ความสามารถในการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ภารกิจงานของครุคหกรรม	4.644	3.394	0.369	4
การปรับปรุงระบบบริการด้านคหกรรมศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ	4.772	3.499	0.364	5
ความสามารถในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านคหกรรมศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ	4.760	3.508	0.357	6
การแสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตาม	4.757	3.545	0.344	7
การเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จเป้าหมาย	4.716	3.512	0.342	8
การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพคหกรรมศาสตร์	4.802	3.588	0.339	9
การปรับตัวเข้ากับกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย	4.788	3.585	0.337	10
ความสามารถในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.663	3.497	0.334	11

จากตารางที่ 1 พบว่า สรุณณะหลักมี 11 สรุณณะ โดยความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างเครือข่ายด้านคหกรรมศาสตร์ (PNI_{Modified} = 0.402) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นการช่วยเพิ่มมุมมองในการจัดการเรียนการสอนและสามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในห้องเรียนของตนเองได้จริง รองลงมาคือ การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพด้านคหกรรมศาสตร์ (PNI_{Modified} = 0.393) ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ (PNI_{Modified} = 0.374)

ตารางที่ 2 แสดงสมรรถนะประจำสายงานที่พึงประสงค์ สมรรถนะประจำสายงานปัจจุบัน และลำดับความต้องการจำเป็นของครูคหกรรม

รายการสมรรถนะ	สมรรถนะที่ พึงประสงค์	สมรรถนะ ปัจจุบัน	PNI Modified	Rank
การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านคหกรรมศาสตร์	4.7833	3.548	0.348	1
การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.774	3.548	0.346	2
การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านคหกรรมศาสตร์	4.757	3.539	0.344	3
ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	4.798	3.578	0.342	4
การสังเคราะห์	4.768	3.559	0.341	5
การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน	4.883	3.648	0.339	6
การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อจัดการ เรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์	4.648	3.471	0.339	6
การปฏิบัติงานอย่างได้ตรง	4.736	3.557	0.332	7
การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อจัดการเรียนรู้	4.644	3.489	0.332	7
การจัดการเรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.783	3.612	0.325	8
การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง	4.725	3.569	0.324	9
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.793	3.623	0.323	10

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะประจำสายงานมี 12 สมรรถนะ และความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.348$) ทั้งนี้อาจมาจาก การจัดการเรียนการสอนครูในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีความรู้และนวัตกรรมที่ทันสมัยก้าวทันทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน รองลงมาคือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{Modified} = 0.346$) การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านคหกรรมศาสตร์ ($PNI_{Modified} = 0.344$)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาสมรรถนะจากผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ ครูคหกรรม หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรมพบว่า ปัจจุบันครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ต้องพัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้สามารถต่อยอดความรู้สู่การสร้างนวัตกรรม ครูจึงต้องมีความสามารถทั้งในเชิงวิชาการและวิชาชีพ โดยจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่เชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตประจำวันและหรือการศึกษาต่อ

P1 “...สมรรถนะครูมีความสำคัญ บางคนคิดว่าการสอนเป็นแค่ให้ความรู้ ไม่ได้มองการต่อยอดความรู้ของนักเรียน ถ้าครูมีสมรรถนะที่เหมาะสม ทำให้มุมมองการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนไป...”

P14 “...คิดที่สำคัญมาก โลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การสอน นอกจากต้องเน้นให้ผู้เรียนเรียนดี มีความสุข ยังต้องมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบันด้วย...”

2. แนวทางให้ความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม ต้องส่งผลต่อประสิทธิภาพปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ โดยจัดอบรมทั้งระยะสั้นและระยะยาว การสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การฝึกประสบการณ์และการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้มีประสบการณ์การเรียนรู้และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและโลกอนาคต

P7 “...แนวทางพัฒนา 3 ด้าน คือ ความรู้วิชาชีพคหกรรม ทักษะการใช้เครื่องมือเฉพาะทางในงานคหกรรม และคุณลักษณะภาวะความเป็นผู้นำการศึกษาวิชาชีพรวมทั้งการเป็นครูมืออาชีพ...”

P8 “...ควรอบรม บ่มเพาะ สร้างครูคหกรรมยุคใหม่ให้มีสมรรถนะที่เหมาะสม จัดกิจกรรมเสริมทักษะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตร ฝึกประสบการณ์อาชีพ ให้มีพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน...”

3. ช่วงเวลาในการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม ควรใช้เวลาในช่วงปิดภาคเรียน โดยกำหนดระยะเวลา 2 วัน เนื่องจากไม่กระทบต่อการปฏิบัติงานและการปฏิบัติการสอน หรือตามความเหมาะสมของหัวข้อสมรรถนะที่จำเป็นก่อนหลัง

P5 “...สามารถพัฒนาได้ตลอดปีและทุกช่วงเวลาขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการตนเองมากกว่า...”

P11 “...ใช้เวลาไม่เกิน 2 วัน ช่วงวันหยุด เสาร์ อาทิตย์ ไม่ควรกระทบต่อการปฏิบัติราชการ...”

4. วิธีการประเมินผลการให้ความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม ควรกำหนดวิธีการที่เป็นรูปธรรม มีการสังเกตพฤติกรรม การนิเทศ กำกับ ติดตาม การประเมินตนเอง และประเมินโดยผู้เกี่ยวข้อง

P7 “...การสังเกตพฤติกรรม โดยจดบันทึกเป็นหลักฐานยืนยันการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ มีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลและปรับปรุงประสิทธิภาพของผลงานอย่างต่อเนื่อง...”

P12 “...การประเมินควรที่จะประเมินตามสภาพจริงผ่านการสังเกตการณ์ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นครูผู้สอน หรืออาจใช้การประเมินตนเองเพื่อให้มีข้อมูลในการประเมินผลได้...”

โดยสามารถสรุปองค์ประกอบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม ตามแผนภาพที่ 2

สมรรถนะครูคหกรรม

Hec.
teacher
Competency
HOME ECONOMICS

สมรรถนะหลัก

1. การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพด้านคหกรรมศาสตร์
2. การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพคหกรรมศาสตร์
3. ความสามารถในการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์ สังเคราะห์การทำงานของครูคหกรรม
4. ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์
5. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่ายด้านคหกรรมศาสตร์
6. ความสามารถในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านคหกรรมศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ
7. การปรับปรุงระบบบริการด้านคหกรรมศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ
8. การเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จเป้าหมาย
9. ความสามารถในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน
10. การแสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตาม
11. การปรับตัวเข้ากับกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย

สมรรถนะประจำสายงาน

1. ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้
2. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
3. การจัดการเรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้พัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์
5. การสังเคราะห์
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านคหกรรมศาสตร์
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
8. การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์
9. การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง
10. การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน
11. การปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส
12. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อจัดการเรียนรู้

แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ประกอบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม

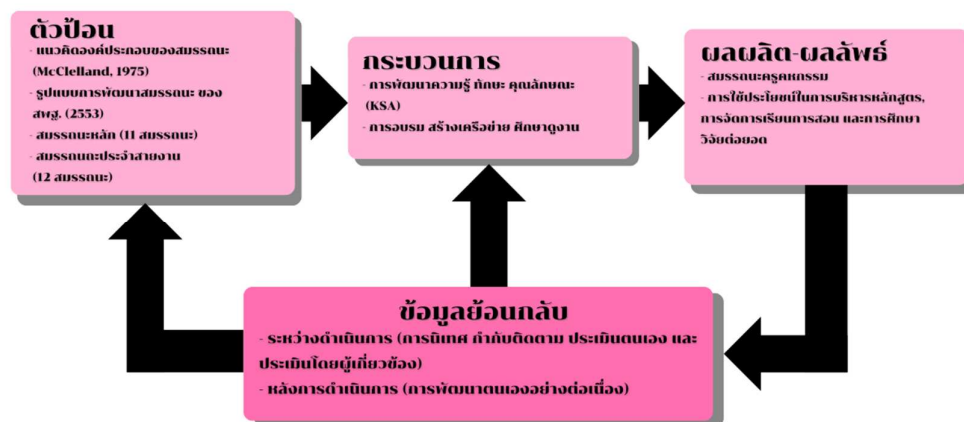
อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 สมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของครูคหกรรม แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลัก 11 สมรรถนะ และสมรรถนะประจำสายงาน 12 สมรรถนะ โดยความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างเครือข่ายด้านคหกรรมศาสตร์ และการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างเครือข่ายด้านคหกรรมศาสตร์ สามารถเพิ่มประสบการณ์องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในรูปแบบที่มีความแตกต่างจากที่พบในชั้นเรียนของตนเอง ในขณะที่การจัดการเรียนการสอนของครูจำเป็นต้องมีนวัตกรรมที่ทันสมัยและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับกษภัทร์ สงวนเครือ (2567) ที่พบว่า ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นสมรรถนะที่สำคัญในการประกอบวิชาชีพครู โดยต้องสร้างการเรียนรู้แก่นักเรียนทั้งวิธีการสอน กระบวนการจัดกิจกรรม การประเมินและผล ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ครูคือ ต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนในชั้นเรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวัดผลระหว่างเรียนและสมรรถนะด้านทักษะชีวิตส่วนตน เนื่องจากส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด (พวงเพ็ญ อินทรประวัติ และคณะ, 2564)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนคหกรรม พบว่าสมรรถนะครูมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีครูเป็นผู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมด้วยตนเอง ครูคหกรรมจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะให้ทันต่อการเรียนรู้รูปแบบใหม่ สอดคล้องกับ ฐาปวิ หนองหารพิทักษ์ และคณะ (2565) ที่ศึกษาพบว่าการศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ให้ความสำคัญด้านการสร้างสรรค์เป็นหลัก ผ่านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย เน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด ทดลองทำ เพื่อสร้างประสบการณ์และเรียนรู้การแก้ปัญหาจากสภาพจริง สามารถสร้างองค์ความรู้และต่อยอดสู่การเป็นนวัตกรรมได้ด้วยตนเอง ซึ่งครูควรนำรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ให้เกิดประโยชน์ แต่เนื่องจากเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำกรณีศึกษา เป็นทักษะที่สำคัญ ดังนั้น ครูจึงเป็นกำลังสำคัญที่ต้องมีความพร้อมในอนาคต โดยต้องได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมที่จะสามารถจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผสมผสานรูปแบบการสอนที่ถ่ายทอดเนื้อหาความรู้แก่ผู้เรียนที่จะพัฒนาให้เป็นบุคคลในทศวรรษหน้า (ณัฐกานต์ เรือนคำ และกิตติชัย สุราสินโนบล, 2565)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนคหกรรม พบองค์ความรู้ใหม่ตามแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 แสดงองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 3 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยนำเสนอในเชิงระบบ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม เริ่มต้นจากตัวบ่อน คือ แนวคิดองค์การพัฒนสมรรถนะของ McClelland รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลการวิจัยด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน โดยใช้กระบวนการพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะในรูปแบบการอบรม สร้างเครือข่าย ศึกษางาน ให้ได้ผลิตและผลลัพธ์ของสมรรถนะครูคหกรรมนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการศึกษาต่อยอด ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการประเมินระหว่างดำเนินการและหลังการดำเนินการด้วยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สรุป

การสอนด้านคหกรรมศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการสร้างความรู้จากประสบการณ์การศึกษาด้านวิชาการและวิชาชีพ ครูคหกรรมจึงควรมีคุณลักษณะที่สามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธี ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และการวิจัยเชิงคุณภาพในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม พบว่า ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูคหกรรมมี 2 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะหลัก มี 11 สมรรถนะ และด้านสมรรถนะประจำสายงานมี 10 สมรรถนะ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรมมีความสำคัญและส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน แบ่งได้ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ รูปแบบการพัฒนา ควรใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการศึกษาคูงาน โดยดำเนินการในช่วงปิดภาคเรียน และประเมินผลด้วยวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การประเมินตนเองร่วมกับการประเมินโดยผู้เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะประจำสายงานของครูคหกรรม พบว่า การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ และการสร้างและพัฒนาหลักสูตร เป็นความต้องการจำเป็นในลำดับสูงสุดและรองลงมา ครูจึงควรมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา และนำสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาทางคหกรรมศาสตร์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับแผนการศึกษาของชาติ ปีพุทธศักราช 2560-2579 ที่เน้นการตอบสนองความต้องการผู้เรียนต่อไป

1.2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ควรนำผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูคหกรรม คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างเครือข่ายด้านคหกรรมศาสตร์ นำไปสู่การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ รวมทั้งการสร้างและพัฒนาหลักสูตร กำหนดเป็นแนวทางการศึกษาเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคูในความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่า การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์เป็นความต้องการจำเป็นสูงสุดในสมรรถนะประจำสายงาน ซึ่งเป็นสมรรถนะที่จำเป็นของครูคหกรรมในการปฏิบัติการสอน ดังนั้น จึงควรศึกษาเรื่องแนวทางการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับครูคหกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โดยการสร้างรูปแบบและคู่มือการพัฒนาสมรรถนะครูคหกรรมดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- กษภัทร์ สงวนเครือ. (2567). แนวทางสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 6(1), 89-102.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2557. (2557, 29 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 132 ตอนพิเศษ 52 ง. หน้า 7-8. <https://academic.pkru.ac.th/download/category/46-tqf1-ohec.html>.
- ฐาปวี หนองหารพิทักษ์ เพ็ญศรี ฉิรินัง อรุณ รักธรรม และอุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ. (2565). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูระดับประถมศึกษาในประเทศไทย 4.0. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 10(3), 29-40. <https://so02.tcithaijo.org/index.php/RCIM/article/view/255262/174518>
- ธนภุต อึ้งน้อย และอนุชา กอนพวง (2564). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 23(2), 169-180 https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/221050
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). เอส. อาร์. พรินตติ้ง แมสโปรดักส์.
- ณัฐกานต์ เรือนคำ และกิตติชัย สุธาสีโนบล. (2565). การเสริมสร้างสมรรถนะครูไทย กับการศึกษาไทย 4.0. *วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ*, 4(1), 128-142. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/art/article/view/254881/173138>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.
- บุษกร เขียวจินดาگانต์. (2561). เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*, 13(25), 103-118. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/larhcu/article/view/143027/105861>
- พวงเพ็ญ อินทรประวัติ, ณัฐกร ดวงพระเกษ และจิตติรัตน์ คล่องดี. (2564). สมรรถนะของครู 4 ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*, 22(1), 180-195. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/article/view/13343/11148>
- ภัทราพร เกษสังข์ และแพรวณา เรียงริลา. (2564). การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ของครูคณิตศาสตร์ จังหวัดเลย. *วารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 38(104), 25-37. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JEMEPTB/article/view/254476/171812>
- มณี โกสุมาศ. (2540). *พฤติกรรมการสอนคหกรรมศาสตร์*. ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546*. นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง)*. สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์. (2561, 20 มกราคม). *การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)*. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. <https://www.mcu.ac.th/article/detail/14329>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวพร เมืองแก้ว. (2538). *การพัฒนาหลักสูตรครุศาสตร. ห้างหุ้นส่วนจำกัด พี เอ็น การพิมพ์*.
- โสธณา เครือเมฆ, วิกร ตัณฑุฑโต และชีพสมน รังสยากร. (2562). รูปแบบการเรียนการสอนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอนาคตของผู้เรียนคหกรรมศาสตร์. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 14(1), 339-355. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/article/view/125798/133781
- Chen, Y., & Sungkawadee, P., (2024). The Competency of Physical Education Teacher at the University of Guangdong China. *International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews*, 4(1), 113–122.
- Cronbach, Lee J., Gleser, Goldine C., Nanda, Harinder, and Rajaratnam, Nageswari. (1972). *The dependability of behavioral measurement*. John Wiley.
- Erjavsek, M. (2021). Modern aspects of home economics education and Slovenia. *CEPS Journal*, 11(4), 33-62. <https://doi.org/10.25656/01:23792>
- McClelland, D. C. (1975). *Testing for Competence Rater than for Intelligence*. American Psychologist.
- Ojo, F. U., Etuokwu, M. N., & Ukpene, C. P. (2023). Creativities and Innovative Skills in Home Economics. *Nigeria Journal of Home Economics*, 11(8), 255-264. <https://doi.org/10.61868/njhe.v11i8.230>
- Qin, L., & Soonjan, R. (2024). A Developing Competency of High-School Physical Education Teacher Model in Eastern Guangdong Province. *International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews*, 4(2), 397–406.
- Ruan, S, Horadal, P., Sawangcharoen, K., & Teekasap, S. (2024). Digital Competency Model Development for Public High School Teachers in Nanning. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 4(4), 253–272.
- Thila, M., Yaboonthong, Y., & Thongngok, T. (2025). Guidelines for Developing Digital Competencies of Teachers Attached to Office of the Vocational Education Commission, Chiang Mai Province. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 5(1), 611–628.